

UCHWAŁA NR 60/2022
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
z dnia 1 sierpnia 2022 r.

w sprawie sprawozdania partii politycznej Liga Obrony Suwerenności
o źródłach pozyskania środków finansowych w 2020 r.

Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie art. 38a ust. 1 pkt 3 i ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 372)

postanawia

odrzuć sprawozdanie partii politycznej Liga Obrony Suwerenności o źródłach pozyskania środków finansowych, w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w 2020 r., z **powodu** naruszenia art. 24 ust. 5 w związku z 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych.

Uzasadnienie

Partia polityczna Liga Obrony Suwerenności (EwP 148) przedłożyła Państwowej Komisji Wyborczej sprawozdanie o źródłach pozyskania środków finansowych w 2020 r. z zachowaniem terminu określonego w art. 38 ust. 1 ustawy o partiach politycznych.

Sprawozdanie zostało sporządzone według wzoru określonego w załączniku do rozporządzenia Ministra Finansów z 18 lutego 2003 r. w sprawie sprawozdania o źródłach pozyskania środków finansowych (Dz. U. poz. 269).

Żaden z uprawnionych podmiotów, wymienionych w art. 34a ust. 5 w związku z art. 38a ust. 1 ustawy o partiach politycznych, nie zgłosił zastrzeżeń do sprawozdania.

Państwowa Komisja Wyborcza, na podstawie przedłożonych dokumentów stwierdziła, co następuje.

W sprawozdaniu o źródłach pozyskania środków finansowych partia polityczna Liga Obrony Suwerenności wykazała, że w okresie sprawozdawczym pozyskała środki finansowe w kwocie 15 171,94 zł.

Partia wskazała ponadto, że część z tych środków: 5592,01 zł, wpłacona została bezpośrednio na jej rachunek bankowy o nr 67 1500 1025 1210 2007 3488 0000

prowadzony przez Santander Bank Polska S.A. Na tę kwotę, jak wykazała Partia, składały się środki pochodzące od osób fizycznych w łącznej kwocie 4541,66 zł, w tym:

- składki członkowskie w kwocie nieprzekraczającej w jednym roku od jednej osoby fizycznej wysokości minimalnego miesięcznego wynagrodzenia za pracę, wpłacone na rachunek bankowy Partii: 4475,00 zł;
- darowizny pieniężne od osób fizycznych, wpłacone na rachunek bankowy Partii: 66,66 zł,

oraz środki pochodzące z działalności własnej, o której mowa w art. 27 ustawy o partiach politycznych: 1050,35 zł.

Ponadto Partia wskazała, że pozyskała w okresie sprawozdawczym do swojej kasy środki w kwocie 6900,00 zł pochodzące ze składek członkowskich w kwocie nieprzekraczającej w ciągu roku od jednej osoby minimalnego wynagrodzenia za pracę. Środki te pozostawały w kasie Partii z przeznaczeniem na pokrycie wydatków związanych z bieżącą działalnością Ligi Obrony Suwerenności (art. 26a ustawy o partiach politycznych).

Partia wykazała także, że w 2020 r. przyjęła wartości niepieniężne świadczone na jej rzecz przez osobę fizyczną (spełniającą ustawowe kryteria) o wartości 123,00 zł oraz środki pochodzące z pozostałych źródeł, niewymienionych wyżej, w łącznej kwocie 2556,93 zł. Wśród środków pozyskanych z pozostałych źródeł Partia wskazała:

- opłatę reprodukcyjną od Stowarzyszenia Wydawców REPROPOL: 1187,43 zł;
- wpłatę z portalu www.zrzutka.pl na cele statutowe Partii: 50,40 zł;
- zwrot nadpłaty za media w lokalu partyjnym w Gdańsku: 919,10 zł;
- opłata za użyczenie lokalu od kandydata na Prezydenta RP Wojciecha Podjackiego: 400,00 zł.

Środki pochodzące z pozostałych źródeł wpłacone zostały na rachunek bankowy Partii.

Z analizy sprawozdania finansowego Ligi Obrony Suwerenności, dokumentów finansowych do niego załączonych oraz wyjaśnień udzielonych przez Partię w związku z pytaniami skierowanymi do niej przez Państwową Komisję Wyborczą wynika, co następuje.

Faktyczne przychody/wpływy Partii w 2020 r. wyniosły 14 252,84 zł, albowiem Partia błędnie zaliczyła do przychodów wykazanych w jej sprawozdaniu środki w kwocie 919,10 zł, opisane jako zwrot nadpłaty za media w lokalu partyjnym w Gdańsku. Środki te nie stanowiły bowiem przychodu Partii w okresie sprawozdawczym, a jedynie korektę poniesionych przez nią wydatków. Nie powinny one więc zostać ujęte w części IV.

Ponadto, w rzeczywistości na rachunku bankowym Partia zgromadziła w 2020 r., między innymi, środki pochodzące ze składek i darowizn od osób fizycznych w łącznej kwocie 4592,06 zł. Na kwotę tę składały się składki członkowskie w kwocie w kwocie nieprzekraczającej w jednym roku od jednej osoby fizycznej wysokości minimalnego miesięcznego wynagrodzenia za pracę pracowników wpłacone na rachunek bankowy Partii (4475,00 zł) oraz darowizny pieniężne w łącznej kwocie 117,06 zł (66,66 zł + 50,40 zł – pochodzące z darowizn osób fizycznych dokonanych na rzecz Partii za pośrednictwem platformy www.zrzutka.pl). Środki w kwocie łącznej 50,40 zł pochodziły bowiem w rzeczywistości z darowizn osób fizycznych dokonanych na rzecz Partii za pośrednictwem platformy www.zrzutka.pl, a zatem nie były to środki pochodzące z pozostałych (innych) źródeł, a wpłacone przez osoby fizyczne. W związku z tym również one nie powinny zostać wykazane w części IV. Powyższe oznacza, że w części IV sprawozdania Partii (Pozostałe źródła niewymienione w cz. I, II, III) wykazane powinny zostać środki w kwocie łącznej 1587,43 zł.

Oznacza to, że Partia złożyła sprawozdanie finansowe za 2020 r. sporządzone niezgodnie ze stanem faktycznym. Naruszyła tym ustawowy obowiązek sprawozdawczy określony w art. 38 ust. 1 ustawy o partiach politycznych w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdania o źródłach pozyskania środków finansowych. Zgodnie z art. 38a ust. 2 i 3 przywołanej wyżej ustawy stwierdzone uchybienia nie stanowią przesłanki do odrzucenia sprawozdania Partii.

Państwowa Komisja Wyborcza zaznacza jednak, że partia polityczna, ze względu na konieczność zapewnienia jawności operacji finansowych i możliwości kontroli legalności przychodów partii politycznej powinna być w stanie zidentyfikować, na podstawie wiarygodnych dokumentów, informacje o darczyńcach dokonujących wpłat na jej rzecz, tj. ich danych osobowych pozwalających partii ustalić, czy darczyńca ten spełnia wymogi określone w ustawie o partiach politycznych.

Na podstawie wskazanych już dokumentów i wyjaśnień złożonych przez Partię, Państwa Komisja Wyborcza stwierdziła, że w okresie sprawozdawczym wpłaty składek i darowizn na rzecz Partii dokonywane były, a usługi niepieniężne świadczone na jej rzecz, zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych, przez obywateli polskich mających stałe miejsce zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, a ich wartość nie przekroczyła limitu określonego w art. 25 ust. 4 tej ustawy.

Wśród przychodów Partii z 2020 r. znalazły się środki w kwocie 400,00 zł, wykazane w części IV jej sprawozdania finansowego jako „Opłata za użyczenie lokalu od kandydata na Prezydenta RP Wojciecha Podjackiego”. W wyjaśnieniach jakie Partia

złożyła Państwowej Komisji Wyborczej 12 sierpnia 2021 r. stwierdziła, że „środki te stanowiły opłatę za udostępnienie tego lokalu przez partię Komitetowi, a innych opłat nie było, bowiem Komitet działał krótko i faktycznie korzystał tylko z adresu tego lokalu”. Do kolejnych wyjaśnień, przesłanych przez Partię 23 września 2021 r., załączone zostało jej oświadczenie z 18 września 2021 r., w którym stwierdzono: „Oświadczamy, że środki w kwocie 400,00 zł, pozyskane przez Partię od Komitetu Wyborczego Kandydata na Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej Wojciecha Podjackiego, były wynikiem ustaleń dokonanych między Partią a Komitetem Wyborczym co do wysokości opłaty za użyczenie lokalu i nie stanowiły one wyłącznie opłaty równowartości wykorzystanych mediów w tym lokalu, albowiem Komitet z lokalu tego korzystał wyłącznie w zakresie jego adresu”.

Po pozyskaniu tych środków na rachunek bankowy Partii, ta dokonywała z tego rachunku wydatków, co oznacza, że nie tylko pozyskała, ale także przyjęła te środki finansowe pochodzące z niedozwolonego źródła, tj. innego niż określone w art. 24 w związku z 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych. Wydatkowanie chociażby części spośród środków, na które składają się środki pozyskane w sposób niezgodny z przepisami ustawy o partiach politycznych, bez względu na charakter tych wydatków, oznacza, że Partia przyjęła w okresie sprawozdawczym środki pozyskane w sposób nielegalny.

Z art. 24 ust. 5 przywołanej ustawy wynika jednoznacznie, że partia polityczna może użyczać posiadane przez siebie nieruchomości i lokale jedynie na biura poselskie, senatorskie oraz biura radnych gminy, powiatu albo województwa. Zgodnie natomiast z art. 133 § 1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz.U. z 2022 r. poz. 1277) z lokali partii w czasie kampanii wyborczej mogą korzystać nieodpłatnie komitety wyborcze partii politycznych i koalicyjne komitety wyborcze partii. Niedopuszczalne jest zatem użyczenie, jak i udostępnianie odpłatne nieruchomości partii innym podmiotom niż wyżej wymienione. Z art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych wynika natomiast, że partii politycznej mogą być przekazywane środki finansowe jedynie przez obywateli polskich mających stałe miejsce zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. Zgodnie z art. 38a ust. 1 pkt 3 i ust. 2 pkt 4 ustawy o partiach politycznych, w przypadku przyjmowania lub pozyskiwania środków finansowych z niedozwolonych źródeł Państwowa Komisja Wyborcza odrzuca sprawozdanie finansowe partii.

Co istotne w tym przypadku, Partia sama wykazała i zaliczyła środki pozyskane niezgodnie z prawem do swoich przychodów/wpływów wykazanych w sprawozdaniu za 2020 r.

Jak zaznaczono wyżej i co potwierdził Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie, już samo rozpoczęcie wydatkowania przekazanych na rachunek bieżący Partii środków stanowiło przyjęcie przez nią środków pozyskanych wbrew normom prawa. Partia nie zwróciła przekazanych jej środków przed rozpoczęciem ich wydatkowania, co oznaczałoby ich nieprzyjęcie. Wręcz przeciwnie, nadal wydatkowała zgromadzone na rachunku środki na bieżącą działalność, co potwierdza tylko, że doszło w tym przypadku do przyjęcia środków pozyskanych niezgodnie z przepisami ustawy o partiach politycznych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 22 września 2016 r., III SW 8/16). Nie ulega wątpliwości, że środki wydatkowane przez Partię, to środki finansowe, które zostały uprzednio danemu podmiotowi przekazane i przez ten podmiot przyjęte (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 23 kwietnia 2002 r., III SW 2/02, z 25 czerwca 2005 r., III SW 5/05, z 18 maja 2005 r., III SW 4/05).

Partia zaakceptowała wpłacone na jej rachunek środki i nie podjęła żadnych działań celem ich zwrotu w terminie 30 dni i przed rozpoczęciem ich wydatkowania czy korzystania z nich (postanowienia Sądu Najwyższego z 23 kwietnia 2002 r., III SW 2/02 oraz z 18 maja 2005 r., III SW 5/05).

Partia dysponowała zatem pozyskanymi środkami, nie mając wiedzy, które z nich pochodziły ze źródeł zgodnych z prawem, a które ze źródeł nieuprawnionych. Nie zwracając tych środków w terminie 30 dni oraz wydatkując je, Partia potwierdziła ich przyjęcie. Nieistotne dla potwierdzenia zgodności z prawem finansowania partii politycznej Liga Obrony Suwerenności jest to, że saldo jej rachunku bieżącego nie spadło do końca 2020 r. poniżej kwoty 400,00 zł, albowiem potwierdzeniem wydatkowania, a tym samym przyjęcia, przez Partię środków finansowych pozyskanych niezgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych, jest to, że saldo na jej bieżącym rachunku spadało poniżej jego wysokości po wpłynięciu na ten rachunek wpłaty niezgodnej z prawem. Oznacza to bowiem w sposób jednoznaczny i niepodważalny, że Partia z pewnością rozpoczęła wydatkowanie nielegalnych środków finansowych, potwierdzając tym samym ich przyjęcie. Państwowa Komisja Wyborcza, opierając się na orzeczeniach Sądu Najwyższego, jeszcze raz zaznacza, że w przypadku gromadzenia na jednym rachunku środków pozyskanych w sposób zgodny z prawem, jak i w sposób nielegalny, a następnie wydatkowania środków finansowych z tego rachunku, partia nie jest w stanie w żaden sposób rozróżnić, czy wydaje środki pozyskane legalnie czy też wbrew prawu.

Państwowa Komisja Wyborcza podkreśla, że w trakcie okresu sprawozdawczego Partia zobowiązana jest na bieżąco weryfikować zgodność z prawem pozyskanych przez siebie środków finansowych. W przypadku braku możliwości

dokonania ustalenia ich legalności lub stwierdzenia ich nielegalności Partia zobowiązana jest do ich zwrotu darczyńcy, w terminie 30 dni, lub do ich przekazania na rachunek techniczny w celu wpłacenia ich na rzecz Skarbu Państwa, lub też po prostu, do ich przekazania na Skarb Państwa, ale zawsze przed rozpoczęciem korzystania z nich. Żadnego z tych działań Partia nie podjęła w odpowiednim czasie.

Jeszcze raz warto zaznaczyć, że przyjęte niezgodnie z prawem środki sama Partia wykazała w swoim sprawozdaniu finansowym za 2020 r., zaliczając je do swoich przychodów. Powyższe oznacza, że w 2020 r. doszło do finansowania działalności Partii z naruszeniem art. 24 w związku z art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych, co zgodnie z art. 38a ust. 1 pkt 3 i ust. 2 pkt 4 tego aktu prawnego, stanowi podstawę odrzucenia sprawozdania finansowego Partii.

Potwierdził to Sąd Najwyższy stwierdzając, że skoro zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych, partia może pozyskiwać środki finansowe jedynie od osób fizycznych, przyjęcie środków od podmiotu innego niż osoba fizyczna narusza powołany przepis, co według art. 38a ust. 1 pkt 3 i ust. 2 pkt 4 przywołanej ustawy stanowi podstawę do odrzucenia sprawozdania (postanowienia Sądu Najwyższego z 17 września 2004 r., III SW 39/04 i III SW 44/04). Naruszenie obowiązujących w tym zakresie przepisów ustawowych (bez względu na kwoty, jakich naruszenie to dotyczy) przesądza jednoznacznie – stosownie do dyspozycji przywołanego już art. 38a ust. 2 pkt 4 ustawy o partiach politycznych – o obowiązku odrzucenia przez Państwową Komisję Wyborczą sprawozdania finansowego partii politycznej. Przepis ten ma charakter normy bezwzględnie obowiązującej, a nie charakter zaleceń, co oznacza, że wystąpienie którejkolwiek z przesłanek wymienionych w nim, w tym zatem między innymi naruszenie art. 24 w związku z art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych, obliguje Państwową Komisję Wyborczą do odrzucenia tego sprawozdania, nawet gdyby naruszenie było minimalne lub nieumyślne. Nie może zatem w tym przypadku mieć znaczenia stopień zawinienia w naruszeniu prawa ani wysokość środków przyjętych przez Partię niezgodnie z przepisami ustawy o partiach politycznych.

W związku z powyższym, sprawozdanie partii politycznej Liga Obrony Suwerenności nie mogło zostać przyjęte i należało je odrzucić. Dysponowanie przez partię polityczną środkami pieniężnymi pochodzącymi z nielegalnych źródeł (potwierdzające przyjęcie przez Partię tych środków) stanowi bowiem naruszenie bezwzględnie obowiązujących przepisów prawa, niezależnie od przyczyny tego naruszenia, co uzasadnia to odrzucenie.

Przyjęte przez Państwową Komisję Wyborczą stanowisko potwierdził już w 2004 r. Sąd Najwyższy w postanowieniu z 17 września, III SW 38/04 (por. także postanowienie Sądu Najwyższego z 22 września 2006 r., III SW 23/06, z 14 października 2008 r., III SW 10/08 i postanowienia z 23 kwietnia 2002 r., III SW 3/02, III SW 4/02, III SW 5/02).

Zgodnie z art. 39a ust. 1 ustawy o partiach politycznych, korzyści majątkowe przyjęte przez Partię Liga Obrony Suwerenności z naruszeniem art. 25 ustawy o partiach politycznych, podlegają przepadkowi na rzecz Skarbu Państwa. Jeżeli korzyść ta została przez Partię zużyta lub utracona, przepadkowi podlega jej równowartość. Na podstawie art. 39a ust. 4 ustawy o partiach politycznych Partia, w terminie 60 dni od dnia wydania niniejszego postanowienia, może dokonać dobrowolnej wpłaty na konto urzędu skarbowego, właściwego dla jej siedziby, równowartości korzyści majątkowej pozyskanej niezgodnie z prawem (400,00 zł). Potwierdzenie jej przekazania należy przedstawić Państwowej Komisji Wyborczej. W przypadku niedokonania dobrowolnej wpłaty, wszczęte zostanie postępowanie z art. 39a ust. 5 ustawy o partiach politycznych.

Partia nie posiadała w okresie sprawozdawczym Funduszu Wyborczego i nie uczestniczyła w przeprowadzonych w 2020 r. wyborach.

Państwowa Komisja Wyborcza, po ustaleniu powyższego na podstawie sprawozdania finansowego Partii oraz dokumentów do niego załączonych, postanowiła jak w sentencji.

Od niniejszego postanowienia partii politycznej Liga Obrony Suwerenności przysługuje prawo wniesienia skargi do Sądu Najwyższego, w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia.

Przewodniczący
Państwowej Komisji Wyborczej

Sylwester Marciniak

(dokument podpisany elektronicznie)